

ИСХОДИ СРПСКИ ЈЕЗИК 6. РАЗРЕД

НАСТАВНА ОБЛАСТ	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
ЈЕЗИК ГРАМАТИКА	<p>Препознаје просту реч у једноставним примерима; препознаје корен речи; гради породицу речи; зна особине и врсте гласова; правилно употребљава гласове у наводи врсте речи; ; разликује променљиве (род, број) и непроменљиве речи; препознаје придевску заменицу; зна употребу предлога уз одричне заменице, и заменице Ваш; употребљава правилно глаголски облик у реченици ; прпознаје реченичне чланове у типичним примерима; -препознаје комуникативну и предикатску реченицу</p>	<p>Схвата слоготворно р и дели речи на слоге(једноставни примери); Схвата улогу префикса и суфикса;; повезује дату реч са начином грађења; идентификује просту, изведену и сложена реч у сложенијим примерима; овезује реч са присутном гласовном променом; идентификује врсту наведене речи; повезује врсту речи са њеном подврстом; идентификује падежни облик; степен поређења; препознаје облик глагола;зна категоријална обележја глагола; Одређује самостално реченичне чланове у једноставним примерима; прпознаје прецизно одређивање реч. чл. дели сложена реченицу на просте (предикатске реченице) у једноставнијим примерима, препознаје реченични члан исказан речју и скупом речи</p>	<p>објашњава начин грађења речи; класификује гласове комбинујући две особине; препознаје, објашњава и именује гласовну промену; Разликује врсту и пдврсту речи и објашњава граматичке категорије; уочава употребу предлога уз падеже и везнике у реченицама; прецизно идентификује реченичне чланове у сложенијим примерима, Одређује субјекатски и објекатски скуп речи; испитује сложена реченицу делећи је на просте у сложенијим примерима; издваја зависна реченицу у једноставним примерима; разликује реченични члан исказан речју и скупом речи и реченицом</p>
ПРАВОПИС	<p>познаје правописну норму у једноставним примерима: правилно употребљава велико слово у писању властитих имена, географских појмова и назива улица; организација и васионских тела; присвојних придева; зажна правила управног говора (први); зна употребу одричне речце не ли , речцу нај у суперлативу; означава интерпункцијске знаке на потребним местима; раставља реч на крају реда(једноставни примери)</p>	<p>- зна и примењује правописну норму у већини случајева: употреба великог слова у писању назива уметничких дела, празника, историјских догађаја, вишечланих географских појмова ,називе разних организација и органа (сложенији примери); правилно употребљава слово Ј у писању присвојних придева ; интерпункција уз апозицију, вокатив, три тачке и интерпункцију после узвика, цртице у једноставнијим примерима; Сналазисе у правопису(школско издање)</p>	<p>- зна и доследно примењује правописну норму:</p>

ОРТОЕПИЈА	именује дужина акцента у једносложним речима; увежбавање правилно понавља изговора гласова и речи; наводи напамет научене краће текстове	схвата и одређује место и дужину акцента; увежбава правилан изговор исказа, реченица, пословица, питалица, загонетака; наводи напамет научених лирских и епских текстова; интонација везана за узвик	одређује место и дужину акцента и силазност и узлазност- примељује акценатску норму у изговору брзалица и краћих текстова - разликује изражајно казивање текстова од неизражајног	
К Њ И Ж Њ В Н О С Т	ЛИРИКА	означава аутора песме; препознаје књижевни род ; именује основни мотив; успева да одреди основно осећање; препознаје епитет , поређење; означава уметничку и народну пезију; дефинише и препознаје риму	идентификује и повезује песму са понуђеном врстом лирике; препознаје оноματοпеју; хиперболу, схвата остале мотиве и препознаје песничку слику; идентификује парну, укрштenu и обгрљену риму;	разликује лирски субјекат и песника; идентификује врсту песме; испитује наведене стилске фигуре(контраст, градиација); на основу издвојених мотива тумачи песничке слике, објашњава основна осећања и идеју песме; одређује врсту стиха, врсту риме и мушку, женску, средњу, парну и нагомилану риму; примећује у песми ритам, темпо, паузе, наглашеност речи;
	ЕПИКА	означава писаца дела; наводи тему, мотив, место, време, фабулу, лик; препознаје књижевни род; препознаје нарацију , дескрипцију	означава у тексту нарацију, дескрипцију, дијалог; идентификује повезује дело са понуђеном врстом; препознаје развијање радње у епском делу, одређује кључне мотиве	одређује разлику између епског приповедача и писца; разликује дескрипцију(портет, пејзаж, динамичке и статичке мотиве); (нарација у првом и трћем лицу, хронолошка и ретроспективна); тумачи идеју; разликује и идентификује наведене врсте епских дела у стиху и прози; повезује одлимак дела са књ. родом и врстом; тумачи језичку и етичку социолошка, психолошка анализу лика(једноставног укратко);
	ДРАМА	означава писац дела; наводи тему, мотив, место, време, фабулу, лик; препознаје књижевни род; препознаје чин, појаву, ликове;	идентификује врсту драме(комедија); одређује мотиве, композицију(основни појмови у развијању радње); означава дијалог и монолог	издваја основне одлике комедије; упознаје се са иронијом и сатиром ; тумачи карактеризацију ликова повезује одлимак дела са књ. родом и врстом; приказује језичку и етичку анализу лика(једноставног укратко); тумачи идеју

Ј Е З И Ч К А К У Л Т У Р А	ПИСМЕНИ	Саставља једноставан наративни, дескриптивни и експозиторни текст организован у смисаоне целине(увод, разрада, закључак) користећи правилно латинично и ћирилично писмо; реченица је разумљива и граматички исправна; зна да укратко исприча стваран или измишљен по хронолошком реду, -опис природе - пејзаж –динамичне и статичне појаве (-опис лика - портрет личности из непосредне околине ()); описивање спољашњег и унутрашњег простора;	Интерпретира садржајнији, целовитији текст ; распоред грађе лепо осмишљен и повезан; схвата основне елементе композиције; идентификује пасусе као уже тематске целине, исказује властита осећања и ставове; идентификује тежиште теме; пише јасно и смислено; пише кратак извештај	интерпрети садржајнији текст; први добар избор грађе добро га организује према композиционим етапама; идентификује тежиште теме; креира јединствен, оригиналан и стилски добро бличен текст;прожет статичним и динамичним сликама у описивању; уочава узрочно последичне везе
	ДОМАЋИ ЗАДТАК			
	ОСТАЛО	примећује структуру приче грађене ретроспективно ; препознаје синонине, хомонине и антонине; именује значење непознате речи на основу састава и контекста речи у једноставним примерима уз помоћ;	идентификује карактеристике хронолошког и ретроспективног приповедања; препричава текст са променом гледишта; повезује анализу личности и анализу књижевних портрета; повезује примере синонимије, антонимије и хомонимије са називима истих; препознаје некњижевне речи и туђице(зна турцизме) ; схвата значење непознате речи на основу састава и контекста речи у једноставним примерима ; на примерима једноствних фраза и полисемије примећује основно и пренесено значење речи(не именовати лексичке појаве);	сажима текст једноставнији; објашњава синонине, хомонине и антонине; примећује туђице; тумачи значење непознатих речи на основу контекста и значења у сложенијим примерима

ИСХОДИ ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК 6. РАЗРЕД

месец	Наставна тема	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
IX	Introduction + UNIT 1: My life	Ученици умеју да запишу речи које су у вези са члановима породице; разумеју основни вокабулар који је у вези са породицом и свакодневним обавезама; разумеју питања и дају кратке одговоре; читају текстове уз помоћ наставника	Ученици препознају гл. времена Pr. Simple, Pr. Continuous и Past Simple; продуктивно употребљавају личне заменице и присвојне придеве; описују породицу и причају о себи уз мању помоћ; користе језик за комуникацију кроз кратке дијалоге или индивидуално.	Ученици користе поменуте гл. облике у говору и писаном тексту; самостално излажу о темама које су у вези лекцијама (My family, Family life, Life stages) и остварују комуникацију уз усмеравање наставника
X	UNIT 2: The future	Ученици умеју да запишу речи које су у вези са свемиром и превозним средствима; разумеју значење облика will/won't; разумеју питања и дају кратке одговоре; читају текстове уз помоћ наставника	Ученици препознају гл. времена Going to/future simple, као и 1. тип конд. реченица; упоређују појмове користећи ступњеве поређења описних придева; описују себе у будућности уз мању помоћ; користе језик за комуникацију кроз кратке дијалоге или индивидуално.	Ученици користе поменуте гл. облике у говору и писаном тексту; самостално излажу о темама које су у вези лекцијама (My future, Space, Predictions) и остварују комуникацију уз усмеравање наставника
XI	UNIT 3: <i>Times and places</i>	Ученици умеју да запишу основне географске појмове као и бројеве до 100; разумеју вокабулар који је у вези са просторијама у кући; разумеју питања и дају кратке одговоре; читају текстове уз помоћ наставника	Ученици препознају гл. времена Past simple и Past continuous; читају и записују бројеве преко хиљаду; причају о доживљајима из прошлости уз помоћ слика; користе језик за комуникацију кроз кратке дијалоге или индивидуално.	Ученици користе поменуте гл. облике у говору и писаном тексту; разумеју и користе колокације са get/have, самостално излажу о темама које су у вези лекцијама (Natural disasters, Detective story, Britain) и остварују комуникацију уз усмеравање наставника
XII	UNIT 3: <i>Times and places</i>	Ученици умеју да запишу основне географске појмове као и бројеве до 100; разумеју вокабулар који је у вези са просторијама у кући; разумеју питања и дају кратке одговоре; читају текстове уз помоћ наставника	Ученици препознају гл. времена Past simple и Past continuous; читају и записују бројеве преко хиљаду; причају о доживљајима из прошлости уз помоћ слика; користе језик за комуникацију кроз кратке дијалоге или индивидуално.	Ученици користе поменуте гл. облике у говору и писаном тексту; разумеју и користе колокације са get/have, самостално излажу о темама које су у вези лекцијама (Natural disasters, Detective story, Britain) и остварују комуникацију уз усмеравање наставника
I II	UNIT 4: <i>London</i>	Ученици умеју да запишу основне појмове који су у вези са местима и животом у граду; разумеју значење	СРЕДЊИ НИВО Ученици препознају одређени и неодређени члан и знају његову употребу; дају упутства о кретању у	Ученици користе чланове и неодређене заменице у говору и писаном тексту; исказују просторне величине и односе, траже и дају

		основних предлога и прилога за место разумеју питања и дају кратке одговоре; читају текстове уз помоћ наставника	граду уз помоћ слика; користе језик за комуникацију кроз кратке дијалогe или индивидуално.	информације о кретању у граду; самостално излажу о темама које су у вези лекцијама (London, New York...) и остварују комуникацију уз усмеравање наставника
III	UNIT 5: <i>Experiences</i>	Ученици умеју да запишу основне радње и колокације; разумеју значење најфреквентнијих неправилних глагола; разумеју питања и дају кратке одговоре; читају текстове уз помоћ наставника	Ученици препознају Present Perfect и знају његову употребу; причају о искуствима из прошлости и о омиљеној славној личности уз помоћ наставника; дају ипримају позив за учешће у групној активности; користе језик за комуникацију кроз кратке дијалогe или индивидуално.	Ученици користе Present Perfect и праве разлику између њега и Past simple у говору и писаном тексту; самостално причају о претходним искуствима и о омиљеним личностима; самостално излажу о темама које су у вези лекцијама
IV	Consolidation / Practice The First Written Schoolwork The First Correction			
V VI	UNIT 6: <i>Problems</i>	Ученици умеју да запишу основне делове тела и називе болести; разумеју значење облика should/should't, must/mustn't; разумеју питања и дају кратке одговоре; читају текстове уз помоћ наставника	Ученици користе облике should/should't, must/mustn't, don't have to за давање савета, изражавање обавезе и забране и одсуство забране; причају причу по сликама уз помоћ наставника; користе језик за комуникацију кроз кратке дијалогe или индивидуално.	Ученици користе поменуте облике у говору и писаном тексту; самостално користе основне фразалне глаголе; самостално излажу о темама које су у вези лекцијама (Problems, Advice...) и остварују комуникацију уз усмеравање наставника

ЛИКОВНА КУЛТУРА 6. РАЗРЕД

МЕСЕЦ	Наставна тема	ЛИКОВНА КУЛТУРА 6. РАЗРЕД		
		Основни 80%	Средњи 50%	Напредни 25%
IX	Слободно ликовно изражавање бојеним мрљама, линијама, светлинама, облицима и волуменима	<ul style="list-style-type: none"> - Разликује у свом раду основне медије, материјале и технике - Уочава ритам бојених мрља, линија и светлина - Изводи дводимензионалне радове - Описује своје радове и радове других (исказује утисак) - Описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља култура и периода - Познаје места и изворе на којима може да прошири своја знања о уметности (галерија, музеј, атеље...) - Зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу. 	<ul style="list-style-type: none"> - Познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности - Одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју идеју - Уочава међусобну повезаност ликовних елемената у композицији - Користи се богатством линија у грађењу композиције - Поседује осећај за валерске вредности и различите текстуре и користи различите материјале за изражавање спонтаног ритма - Образлаже свој рад и радове других (наводи садржај, тему, карактеристике технике) - Лоцира одабрана уметничка дела у историјски друштвени контекст - Развија своју машту и креативност не ослањајући се само на репродуковање 	<ul style="list-style-type: none"> - Самостално граде маштовита и оригинална решења - Успешно ствара дела на основу имагинације - Изводи радове са одређеном намером, користећи основне ликовне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат - Користи тачне термине (текстура, ритам, облик, валер) када образлаже свој рад и радове других - Анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка - Користи места и изворе на којима може да прошири своја знања из визуелних уметности - Разуме међусобну повезаност и утицај уметности и друге животне области - Израђује радове који потстичу стваралачко мишљење и - понашање код других ученика.

<p style="text-align: center;">X</p>	<p style="text-align: center;">- Визуелно споразумевање</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Разликује у свом раду основне медије, материјале и технике - Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове - Има развијену имагинацију на темељу познатих догађања или прича - Описује своје радове и радове других (исказује утисак) - Описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља култура и периода - Зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечена учењем у визуелним уметностима (костимограф, дизајнер, архитекта) - Познаје места и изворе на којима може да прошири своја знања о уметности (галерија, музеј, атеље...) - Зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу. 	<ul style="list-style-type: none"> - Познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности - Одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју идеју - Примењује појам стилизације у радовима - Образлаже свој рад и радове других (наводи садржај, тему, карактеристике технике) - Одабира адекватан садржај да би стварао и декодирао визуелне шифре 	<ul style="list-style-type: none"> - Самостално граде маштовита и оригинална решења - Успешно ствара дела на основу имагинације на темељу познатих догађаја или прича - Изводи радове са одређеном намером, користећи основне ликовне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат - Користи тачне термине (текстура, ритам, облик, валер) када образлаже свој рад и радове других - Успешно користе стилизацију облика - Користе савремене облике комуникације - Користи места и изворе на којима може да прошири своја знања из визуелних уметности - Разуме међусобну повезаност и утицај уметности и друге животне области - Израђује радове који потстичу стваралачко мишљење и понашање код других ученика. - Вешто транспонује свет природе у свет симбола
--------------------------------------	---	--	--	---

<p>X XI XII</p>	<p>Текстура</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Разликује у свом раду основне медије, материјале и технике - Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове - Препознаје текстуалне вредности површина и облика - Описује своје радове и радове других (исказује утисак) - Описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља култура и периода - Познаје места и изворе на којима може да прошири своја знања о уметности (галерија, музеј, атеље...) <p>Зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности - Одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју идеју - Уочава међусобну повезаност ликовних елемената у композицији - Користи се богатством линија у грађењу композиције - Поседује осећај за различите текстуре и користи различите материјале за изражавање - Образлаже свој рад и радове других (наводи садржај, тему, карактеристике технике) - Лоцира одабрана уметничка дела у историјски друштвени контекст 	<ul style="list-style-type: none"> - Самостално граде маштовита и оригинална решења - Успешно ствара дела на основу имагинације на темељу познатих догађаја или прича - Изводи радове са одређеном намером, користећи основне ликовне елементе и приципе да би постигао одређени ефекат - Користи тачне термине (текстура, ритам, облик, валер) када образлаже свој рад и радове других - Анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка - Користи места и изворе на којима може да прошири своја знања из визуелних уметности
-------------------------	-----------------	--	--	--

<p style="text-align: center;"> XII I II </p>	<p style="text-align: center;">Светлина</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Разликује у свом раду основне медије, материјале и технике - Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове - Опажа тонске разлике (светло-тамно) - Описује своје радове и радове других (исказује утисак) - Описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља култура и периода - Познаје места и изворе на којима може да прошири своја знања о уметности (галерија, музеј, атеље...) - Зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу. 	<ul style="list-style-type: none"> - Познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности - Одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју идеју - Уочава међусобну повезаност ликовних елемената у композицији - Поседује осећај за валерске вредности - Образлаже свој рад и радове других (наводи садржај, тему, карактеристике технике) - Лоцира одабрана уметничка дела у историјски друштвени контекст - Развија своју машту и креативност не ослањајући се само на репродуковање 	<ul style="list-style-type: none"> - Самостално граде маштовита и оригинална решења - Успешно ствара дела на основу имагинације на темељу познатих догађаја или прича - Изводи радове са одређеном намером, користећи основне ликовне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат - Користи тачне термине (текстура, ритам, облик, валер) када образлаже свој рад и радове других - Анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка - Користи места и изворе на којима може да прошири своја знања из визуелних уметности - Разуме међусобну повезаност и утицај уметности и друге животне области - Познаје и користи различите линије и градације светлости - Израђује радове који потстичу стваралачко мишљење и понашање код других ученика. - Одговарајућим материјалима приказује градацију светлости у односу на одређеност извора
--	---	--	---	---

<p>III IV V</p>	<p>Боја</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Разликује у свом раду основне медије, материјале и технике - Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове - Разликује и користи основне и изведене боје - Има развијену имагинацију на темељу познатих догађања или прича - Описује своје радове и радове других (исказује утисак) - Описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља култура и периода - Зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечена учењем у визуелним уметностима (костимограф, дизајнер, архитекта) - Познаје места и изворе на којима може да прошири своја знања о уметности (галерија, музеј, атеље...) - Зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу. 	<ul style="list-style-type: none"> - Познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности - Одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју идеју - Уочава међусобну повезаност ликовних елемената у композицији - Образлаже свој рад и радове других (наводи садржај, тему, карактеристике технике) - Лоцира одабрана уметничка дела у историјски друштвени контекст - Познаје и користи комплементарне, топле и хладне боје - Развија своју машту и креативност не ослањајући се само на репродуковање 	<ul style="list-style-type: none"> - Самостално граде маштовита и оригинална решења - Успешно ствара дела на основу имагинације на темељу познатих догађаја или прича - Изводи радове са одређеном намером, користећи основне ликовне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат - Користи тачне термине (текстура, ритам, облик, валер) када образлаже свој рад и радове других - Анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка - Користи места и изворе на којима може да прошири своја знања из визуелних уметности - Разуме међусобну повезаност и утицај уметности и друге животне области - Израђује радове који потстичу стваралачко мишљење и понашање код других ученика. - Слика слојевито, користећи различите бојене квалитете
-------------------------	-------------	---	---	--

<p>V VI</p>	<p>Свет уобразиље у делима ликовне уметности</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Разликује у свом раду основне медије, материјале и технике - Изводи дводимензионалне и тродимензионалне радове - Има развијену имагинацију на темељу познатих догађања или прича - Описује своје радове и радове других (исказује утисак) - Описује разлике које уочава на уметничким радовима из различитих земаља култура и периода - Познаје места и изворе на којима може да прошири своја знања о уметности (галерија, музеј, атеље...) - Зна неколико примера примене визуелних уметности у свакодневном животу. 	<ul style="list-style-type: none"> - Познаје и користи различите изражајне могућности класичних и савремених медија, техника и материјала визуелних уметности - Одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику) помоћу којих ће на најбољи начин реализовати своју идеју - Уочава међусобну повезаност ликовних елемената у композицији - Образлаже свој рад и радове других (наводи садржај, тему, карактеристике технике) - Лоцира одабрана уметничка дела у историјски друштвени контекст - Има развијену имагинацију на темељу познатих догађања или прича - Развија своју машту и креативност не ослањајући се само на репродуковање 	<ul style="list-style-type: none"> - Самостално граде маштовита и оригинална решења - Успешно ствара дела на основу имагинације на темељу познатих догађаја или прича - Изводи радове са одређеном намером, користећи основне ликовне елементе и принципе да би постигао одређени ефекат - Користи тачне термине (текстура, ритам, облик, валер) када образлаже свој рад и радове других - Анализира одабрана уметничка дела у односу на време настанка - Користи места и изворе на којима може да прошири своја знања из визуелних уметности - Разуме међусобну повезаност и утицај уметности и друге животне области - Израђује радове који потстичу стваралачко мишљење и понашање код других ученика. - Вешто транспонује свет природе у свет симбола - Транспонује објекте које смешта у нови неубичајени простор - Слика слојевито, користећи различите бојене квалитете
-----------------	--	--	---	---

МУЗИЧКА КУЛТУРА 6. РАЗРЕД

ОБРАЗОВНИ ИСХОДИ	ОБЛАСТ
<p>Основни ниво: Ученик познаје основна темпа, основне ритмичке вредности, тонске висине од малог г до е2, основни динамички распон и партитурне ознаке, као и контекст музичког догађаја. Познаје основне карактеристике певачких гласова и разликује вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне саставе. Познаје основне појмове одређених музичких жанрова и народног стваралаштва, као и контекст настанка српске народне музике.</p> <p>Средњи ниво: Ученик познаје елементе музичке писмености у складу са Наставним програмом, основне карактеристике инструменталних група и певачких гласова и разликује вокалне, инструменталне и вокално-инструменталне саставе. Разуме специфичне карактеристике појединих музичких жанрова и народног стваралаштва. Повезује изражајне елементе народне музике са контекстом њиховог настанка.</p> <p>Напредни ниво: Ученик зна и разуме сложеније елементе музичке писмености предвиђене Наставним програмом - (дурске лествице: C, F, G, D, молске: a и d; ритмичке вредности: триола, синкопа, пунктирани ритам; динамичке вредности: pp-ff; Presto, Allegro, Andante, Adagio; софона, успоравање-убрзавање, карактер извођења) и естетску примену, препознаје специфичне карактеристике одређених народних и уметничких музичких инструмената. Познаје специфичности одређених музичких жанрова и повезује изражајне елементе народне музике са контекстом њиховог настанка.</p>	ЗНАЊЕ И РАЗУМЕВАЊЕ
<p>Основни ниво: Ученик познаје основна темпа, динамику, врсту такта у слушаном делу и може да одреди и опише карактер композиције. Препознаје инструменталне и вокалне саставе. Може да одреди припадност слушаног примера одређеном жанру и препознаје народно и уметничко музичко стваралаштво.</p> <p>Средњи ниво: Ученик може да одреди карактеристике ритмичке и мелодијске компоненте на основу слушања. Може да опише карактер композиције као резултат садејства опажених музичких инструмената. Препознаје инструменталне групе, поједине инструменте и основне врсте гласова. Препознаје везу музичког садржаја примера са ванмузичким програмом. Може да одреди припадност слушаног примера одређеном жанру и препознаје народно и уметничко музичко стваралаштво. Препознаје одређена дела народног и уметничког музичког стваралаштва, као и фолклорну музику других народа.</p> <p>Напредни ниво: Ученик повезује темпо, динамику и друге музичке компоненте са карактером слушаног дела. Познаје инструменталне групе, поједине инструменте и основне врсте гласова. Може да у везу музичког садржаја примера са ванмузичким програмом. Препознаје одређена дела народног и уметничког стваралаштва, као и фолклорну музику других народа. Познаје основне карактеристике српске народне музике (обичаје, извођачке саставе, народне инструменте, народне игре).</p>	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ

<p>Основни ниво: Ученик може да пева уз тактирање или да свира (на неком од Орфових инструмената) једноставније музичке примере у С-дуру од 8 тактова. Зна да пева или свира неко дело из српске фолклорне баштине.</p> <p>Напредни ниво: Ученик може да пева уз тактирање и/или свира (на неком од Орфових инструмената) одговарајуће једногласне или двогласне музичке примере који садрже разноврсне елементе музичке писмености у складу са Наставним програмом: (дурске лествице:С,F,G,D,молске:а и d; ритмичке вредности:триола, синкопа, пунктирани ритам; динамичке вредности:pp-ff; Presto,Allegro,Andante,Adagio; соpопа, успоравање-убрзавање,карактер извођења) и естетску примену Може да пева у хору или свира у оркестру, или мањем саставу једноставније песме различитих жанрова. Уме да изведе игру по избору (народну или класичну). Учествује у школским приредбама.</p>	МУЗИЧКО ИЗВОЂЕЊЕ
<p>Основни ниво: Ученик може да разликује жанрове по карактеру</p> <p>Средњи ниво: Ученик познаје карактеристике жанрова</p> <p>Напредни ниво: Ученик познаје најзначајније представнике</p>	ЖАНРОВИ
<p>Основни ниво: Ученик може да осмисли једноставну ритмичку пратњу песме коју зна на неком од Орфових инструмената и да нацрта или направи једноставне музичке инструменте. Ученик може да састави мелодију од понуђених двотаката.</p> <p>Напредни ниво: Ученик може да осмисли једноставну ритмичку пратњу песме коју зна, и даје запише и одсвира. Може активно да учествује у компоновању мање музичке целине са наставником. Ученик може да направи модел инструмената по избору од понуђених инструмената из окружења. Може да осмисли музичку игру (драматизација песме) на основу песме различитих жанрова.</p>	МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО

ИСТОРИЈА 6. РАЗРЕД

НАСТАВНА ТЕМА	ИСХОДИ ПО НИВОИМА ЗНАЊА		
Нивои знања	Основни 80%	Средњи 50%	Напредни 25%
<p><u>УВОД</u></p> <p>6. часова</p>	<p>дефинише појам средњег вела</p> <p>именује основне периоде у развоју средњег века</p> <p>зна поделу друштва у средњем веку</p> <p>разуме појам ФЕУД</p> <p>наводи друштвене слојеве средњег века</p> <p>разуме разлику између феудалца и кметта</p> <p>препознаје разлику између натуралне и робноовчане при.</p> <p>именује све једноб. религије у Европи</p>	<p>разликује и описује различите ист. изворе</p> <p>интерпретира временске одреднице за сваки временски период</p> <p>објашњава непознате термине</p> <p>дискутује о значају историјских извора</p> <p>уме да на временској ленти упише годину у одговарајући век</p> <p>разуме и објашњава слике из уџбеника</p>	<p>израчунава време средњег века</p> <p>примењује знања из хронологије у писању година на временској ленти</p> <p>разликује историјске изворе и сврстава их у одређене табеле</p> <p>израчунава протекло време од одређене године из средњег века до данас</p>
	<p>зна да одреди хронологију Сеобе народа</p> <p>наводи највећа варварска племена и њихове државе</p> <p>разликује словенска племена по месту сеобе</p>	<p>зна да покаже простор Европе</p> <p>разликује и описује вредности феудалног друштва</p> <p>разуме и објашњава како се распадају старе вековне државе</p> <p>уочава разлику између</p>	<p>повезује хронологију са одређеним догађајима</p> <p>упоређује карактеристике раног средњег века и позног средњег века</p> <p>објашњава како распад римске државе утиче на појаву првих сред. држа.</p> <p>користи прецизно</p>

	<p>дефинише основну улогу цркве</p> <p>разуме основе веровања у средњем веку</p>	<p>кмета и роба</p> <p>учава улогу цркве у средњем веку</p> <p>објашњава разлику између натуралне и робноовчане привр.</p> <p>разликује на сликама верске објекте различитих релија</p> <p>наводи културне области на тлу Европе</p>	<p>терминологију</p> <p>зна да објасни како се стварају културне области у Европи</p>
		<p>класификује историјске догађаје током Велике сеобе</p> <p>прецизно хронолошки одређује период Велике сеобе</p> <p>показује на карти „врата народа“</p> <p>показује простор највећих варварских држ.</p> <p>наводи словенска племена по месту сеобе</p> <p>зна појам ЈЕРЕС и набраја јеретичке групе</p>	<p>прецизно хронолошки наводи догађаје у Великој сеоби народа</p> <p>показује простор панонске низије.</p> <p>прецизно објашњава појам-мисионар, папа, патијарх</p>

<p style="text-align: center;">Европа и средоземље у раном средњем веку 14 часова</p>	<p>именује најважније државе у Европи. наводи време настанка Византијске држ. именује најважније владаре визант. држ. зна основне појмове- династија, пронија зна поделу византиј. државе на периоде препознаје начине утицаја Византије на суседне народе зна на карти да по- каже простор Визан- тије и Франачке држ.</p> <p>описује личност Карла Великог именује најважније државе у суседству (Мађарска, Бугарска) показује простор са кога долазе викинзи показује простор настанка Кијевске Рус. наводи најважније карак. ислама као рел. зна да покаже прост. са кога долазе арабљ. наводи пољопривредне културе које арабљани доносе у Ев.</p>	<p>показује на карти простор где настаје Визан. држава зна и разуме зашто на стаје Византија уочава значај поједи- них владара-Констант. Јустинијана и Василија објашњава суштину феудалних односа у Византији препознаје на слици слике АЈЕ СОФИЈЕ, Јустинијана и Карла Великог наводи најважније владаре у франачкој држ. именује најважније државе настале од франачке државе препознаје разлику између писама у старом веку и средњем веку зна и наводи најважније словенске државе показује простор прапостојбине Словена разликује терминологију- викинг, варјаг, муслиман, куран објашњава настанак исламске државе</p>	<p>прецизно користи хронологију у настанку и ширењу виз. државе класификује хронолошки периоде у развоју виз. упоређује утицај цркве на државу и обрнуто прецизно користи терминологију (стратег, пронија, каролиншка ренесанса) прецизно користи хронологију у настанку франачке државе анализира значај и утицај Карла Великог и Василија II објашњава значај настанка Кијевске Русије наводи територије које освајају Нормани прецизно користи хронологију у освајањима и ширењу арабљанске држ анализира узроке и последице ширења ислама у Европи прецизно именује најважније технолошке проналаске које арабљани доносе у Европу</p>
--	---	--	--

**Срби и њихово
окружење у раном
средњем веку
12 часова**

препознаје на карти простор прапостојб. словена
набраја словенска племена

именује простор ко ји Срби насељавају на Балкану

наводи српске земље
именује староседеоце Балкана

именује суседе Срба
зна најстарију династију српских владара и њене најзначајније представике

препознаје простор српских земаља

дефинише појам Дукљанске кнежев.

наводи најважније дукљанске владаре

показује на карти простор Рашке

описује значај християнизације Срба

учава значај мисије Тирила и Методија

зна прва словенска писма

именује јужнословенска племена

показује простор прапостојбине Словена

објашњава разлоге сеобе словена

описује процес насељавања Срба

показује простор српских земаља

зна организацију словенских племена

описује појмове-власи, жупа, склавинија

учава однос староседелаца према словен.

препознаје слику старог града РАСА

разуме односе Срба са суседима

препознаје слике Тирила и Методија

учава утицај Виз. на развој срп. државе

показује простор Рашке, Дукље и Босне

наводи најзначајније устанке српских племена

описује мисију Тирила и Методија

учава разлику између глаголице и ћирилице

прецизно користи хронологију

упоређује простор прап. словена са балк. полуострва

анализира значај и суштину сеобе словена

упоређује однос према старосе. и суседима

објашњава значај утицаја Византије на развој српских земаља

уписује на ленти временског периода насељавања словена

прецизно користи хронологију код најважнијих битака

показује на карти простор Самуиловог царства

показује на карти град РАСА

наводи све владаре из династије Властимиров.

анализира значај владавине дукљанских владара.

зна и **разуме** узроке јачања Рашке и њених владара.

прецизно хронолошки дефинише процес покрштавања Срба и других словена

**Европа у позном
средњем веку
12 часова**

именује најважније феудалне евр. државе
показује на карти простор Енглеске и Француске
наводи најзначајније владаре Енглеске
именује најзначајнији документ енгле. парламентаризма
зна и разуме појам парламента
наводи најзначајније владаре Француске
разуме појам скупштине сталежа
зна временски оквир трајања хеленизма
показује простор немачког царства
наводи најважније владаре немач. царс.
препознаје простор Угарске, Чешке и Венеције и Русије
зна поделу друштва у позном феудализ.
описује изглед средњовековног града
зна временски оквир настанка сред. град.
разуме поделу прив.

објашњава појам западне и средње Евр.
учава поделу друштва у Енглеској и Франц.
разликује органе власти у Енг. и зна улогу парламента
разуме и објашњава начин функционисања Француске скупштине
наводи најважније ратове Енглеске и Франц
показује простор немачког царства, Чешке и Венеције
објашњава термине-ЗЛАТНА БУЛА
зна годину пропасти Византије
препознаје на сликама најважније грађевине у Венецији
описује делатност и улогу Млетачке реп.
зна и разуме улогу владара, племства, свештенства
наводи најзначајније европске градове
зна и разуме улогу градске самоуправе
дефинише појам есна-

класификује хронолош-ратове Енгле. и других народа
показује на карти територије енгл. краљ, Шкотске и Велса
упоређује улогу парламента и скупштин. стал.
записује на ленти време најважније догађаје
анализира улогу и значај Јованке Орлеанке
објашњава процес уједињења Француске
објашњава процес настанка немачког царства
класификује догађаје у 13. в.
анализира разлику у држ. уређењу Венеције и осталих европских држава
анализира узроке слабљења и пропадања римског царства
учава значај развоја руске државе у Европи
прецизно користи хронологију
упоређује друштвену улогу свештенства, племст. и сељаштва у

	<p>реде у граду именује најзначајни- је школе у Европи наводи поделу сред. књижевности препознаје разлику у архитектури цркви именује најважније техничке проналаске зна и разуме поделу хришћанске цркве дефинише појам крс ташки ратови наводи просторе ко- ји су у Европи под утицајем ислама наводи основне вре- дности арабљ.култ.</p>	<p>фа и ханзе препознаје на слици средњевековни рукоп. наводи најважније универзитете у Европи описује карактеристике стилова у градњи црк. објашњава узроке по- деле хришћанске црк зна и разуме узроке крсташких ратова препознаје на сликама дворце у Шпанији као дела арабљ.култ.</p>	<p>позном средњем веку. објашњава изреку „градски ваздух чини човека слободнијим“ схвата улогу цркве у животу средњ. човека демонстрира разлику у архитектури средњев. цркава анализира значај техно лошких открића објашњава узроке избијања крсташких ратова показује на карти путање кретања крсташа препознаје на слици крсташког ратника</p>
--	---	---	--

<p style="text-align: center;">Срби и њихово окожење у позном средњем веку 16 часова</p>	<p>препознаје на слици лик Стефана Немање наводи имена Немањине браће и њихове територија зна хронолошки да одреди време владавине Стефана Нем. показује простор немањићке Србије</p> <p>наводи најзначајније задужбине Немање зна време настанка аутономне српске цркве учава значај владавине Стефана Немањића</p> <p>именује најважнијег босанског владара из 12.века уме да одреди простор средњ.Босне зна да наведе најзначајније владаре дин. Немањића учава значај владавине краља Уроша препознаје значај владавине краља Милутина описује време влада</p>	<p>објашњава владавине Стефана Немање учава узроке успона Стефана Немање разликује територију Рашке државе од држ. Стефана Немање разуме и објашњава односе између Немање и његових синова наводи најважније задужбине Стефана Нема. показује простор српских земаља објашњава значај самошлости срп. држ зна хронолошки да одреди најважније догађ. препознаје на сликама најважније грађевине учава значај Светог Саве и његове делат. описује делатност Бана Кулина зна и разуме сукобе цркве са јеретицима наводи најзначајније промене за време Краља Уроша I зна и разуме улогу Краља Милутина у ширењу српске држ.</p>	<p>класификује хронолошки догађаје у стварању српске државе показује на карти територије српских земаља, Босне, Бугарске упоређује улогу Стефана Немање и његових наследника у стварању српске државе. записује на ленти време најважније догађаје анализира улогу и значај Светог Саве објашњава процес привредног развоја Србије објашњава узроке сукоба појединих Немањића класификује догађаје у 13.в. анализира односе Виз. и Србије крајем 13.в анализира политику брачних веза Немањића учава значај задужбинарске делатности Немањ. прецизно користи хронологију у ширењу српске државе у време Стефана Душана упоређује друштвену улогу свештенства,</p>
---	---	---	--

	<p>вине Стефана Дечан. зна основне податке о владавини цара Душана уме хронолошки да одреди време владаvine цара Душана уочава значај патријаршије у јачању срп. цркве и државе препознаје узроке слабљења српске државе наводи најзначајније босанске владаре у 14.в именује органе власти у Србији уме да наведе поделу друштва дефинише делатности у средњ. Србији наводи културне вредности у сред. Србиј. именује најважније правне споменике зна највеће манасти. препознаје појам-фреска, икона</p>	<p>дефинише односе Византије и Србије у време влад. Краља Милу. показује простор Милутинове Србије препознаје на сликама најважније срп. влад. уочава узроке сукоба између Милутина и Стефана Дечанског повезује долазак Стефана Душана на власт са ширењем Срб. наводи територије које Србија осваја за време Стефана Душана повезује царско круни сања са добијањем патријаршије срп.црк. показује простор Срб. време цара Душана објашњава узроке слабљења и пропасти срп. државе наводи најважније великашке породице зна и разуме права и обавезе станов. у Срб. наводи најваж.књиж. дела и њихове ауторе објашњава значај Душановог законика</p>	<p>племст.и сељаштва у средњевековној Србији повезује ширење српске државе са слабљењем Византије анализира личност Стефана Уроша као срп. владара објашњава улогу браће Мрњавчевића у слабљењу и распаду срп.држ показује просторе владаvine најважнијих великашких породица зна и разуме улогу Дубровника у привредном развоју Србије објашњава термине-баштина, сабор,дворски савет, саси. препознаје разлику између ћирилице и глагољ. анализира поједине чланове Душановог закон. препознаје на сликама различите стилове у градњи српских манасти. објашњава термине-стећак, ктитор, обичајно право</p>
--	---	---	---

<p style="text-align: center;">Српске земље и њихово окружење у доба османлијских освајања 12 часова</p>	<p>препознаје начин освајања Турака наводи простор са кога долазе Турци зна хронолошки да одреди прве поразе Срба од Турака показује простор Србије Кнеза Лазара наводи најзначајније задужбине Кн. Лаза. зна време настанка Моравске Србије уочава значај владавине Кнеза Лазара именује најважније босанске владара из 14.века</p> <p>зна и разуме догађаје у вези Косовске битке уочава последице косовске битке препознаје значај владавине Деспота Стефана Лазаревића и манастира Манас. уочава значај Деспота Ђурађа Бранков. препознаје слике Смедерева препознаје узроке</p>	<p>дефинише разлоге ширења Турске на Балк. показује простор Османске државе препознаје на сликама изглед турског војника уочава разлоге пада Балкана под тур.власт повезује власт К.Лазара са јачањем Србије наводи територије које Србија осваја за време Кнеза Лазара повезује успон Србије са подршком цркве и привредним јачањем Србије објашњава узроке слабљења и пропасти Моравске Србије наводи најважније великашке породице зна и разуме узроке успона босанске држ. резимира последице Косовске битке разликује мит од истине у косовском боју повезује хронолошки најважније догађаје разуме положај Стефана Лазаревића као дво</p>	<p>класификује хронолошки догађаје у ширењу османске државе показује на карти територије српских великаша упоређује улогу Кнеза Лазара и његових великаша у слабљењу српске државе. записује на ленти време најважније догађаје анализира улогу и значај Кнеза Лазара објашњава процес привредног развоја Србије објашњава узроке сукоба појединих великаша класификује догађаје у 14.в. анализира односе Босне.и Србије крајем 13.в анализира политику брачних веза Кнеза Лаз. уочава значај задужбинарске делатности к.Лаза.. прецизно користи хронологију у ширењу српске државе у време Стефана Лазаревића објашњава значај стварања косовског мита</p>
---	--	--	--

	<p>слабљења босанске државе разуме узроке пада Србије, Босне и Зете под турску власт уочава узроке сеоба Срба на простор Уг описује положај Ср- на простору Угарс.</p>	<p>струког вазала уочава развој културе и привреде за време влад.Деспота Стефана препознаје грб и лик Деспота Стефана објашњава појам „ре савска школа“ именује најважније об ласне господаре у Бос ни и Зети и њихове те риторије зна хронолошки да ис такне догађаје у вези пада Србије под тур. власт уочава улогу српске властеле у одбрани Угарске од турака увиђа значај породице Бранковић у Угарској</p>	<p>увиђа последице косовске битке у турској држ. испитује културну и при вредну политику Деспо та Стефана уме хронолошки да иста кне догађаје у време владавине Ђурађа Бран. наводи хронолошки па дове свих српских зема ља под турску власт. уочава улог краља Твртка I Котроманића анализира узроке пада српских земаља под турску власт објашњава покушај српских великаша у Угарској да обнове српску државу (Бранковићи)</p>
--	--	--	--

Географија 6. разред

<i>Наставни садржаји</i>		<i>Основни ниво</i>	<i>Средњи ниво</i>	<i>Напредни ниво</i>
Планета Земља	Воде	<p>ГЕ 1.1.1. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ 1.2.2. зна однос копнених и водених површин на Земљи</p> <p>ГЕ 1.2.3. зна да је светско море јединствена водена површина коју чине океани, мора, заливи и мореузи</p> <p>ГЕ 1.2.4. може да препозна и именује океане и већа мора на Земљи</p>	<p>ГЕ 2.2.1. разликује и објашњава географске чињенице-објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама</p> <p>ГЕ 2.2.2. може да опише облике разуђености обала и да препозна на географској карти најразуђеније обале континената и регија</p> <p>ГЕ 2.2.3. моћи ће да наведе и опише својства морске воде и њена кретања</p> <p>ГЕ 2.2.4. разликује речну мрежу, речни систем и речни слив</p> <p>ГЕ 2.2.5. уме на географској карти да покаже океане, већа мора, заливе, мореузе, реке, речне системе, сливове, развоја и језера</p>	<p>ГЕ 3.2.1. разумеће значај мора за живот људи и њихове делатности</p> <p>ГЕ 3.2.2. разумеће важност и могућност личног учешћа у заштити, обнови и унапређивању вода и животне средине</p> <p>ГЕ 3.2.3. моћи ће да објасни поделу језера према начину постанка њихових басена и значај језера</p> <p>ГЕ 3.2.4. умеће да користи различите изворе информација (уџбеник, научно-популарну литературу, енциклопедије, Интернет...).</p>
	Биљни свет	<p>ГЕ 1.2.1. именује биосферу и препознаје њене одлике</p> <p>ГЕ 1.2.2. зна да наведе основне природне зоне</p> <p>ГЕ 1.2.3. може да објасни појам биосфере</p>	<p>ГЕ 2.2.1. разликује и објашњава географске чињенице и процесе у биосфери</p> <p>ГЕ 2.2.2. зна који фактори условљавају распрострањеност биљног и животињског света на Земљи</p> <p>ГЕ 2.2.3. зна природне зоне на Земљи</p> <p>ГЕ 2.2.4. знаће вертикалне вегетацијске спратове</p>	<p>ГЕ 3.2.1. објашњава физичке законитости у биосфери</p> <p>ГЕ 3.2.2. разумеће утицај природних фактора на развој биљног и животињског света и на њихов хоризонтални и вертикални распоред; знаће природне зоне на Земљи</p> <p>ГЕ 3.2.3. умеће да покаже на географској карти света зонални распоред биљака и животиња на Земљи</p> <p>ГЕ 3.2.4. моћи ће да опише међусобну повезаност и зависност биљног и животињског света, рељефа, климе, земљишта и човека</p> <p>ГЕ 3.2.5. моћи ће да схвати узроке и последице негативног деловања људи на биљни и животињски свет на Земљи</p>

<p>Становништво и насеља</p>	<p>ГЕ 1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред ГЕ 1.3.2. зна појам екумене и њене границе ГЕ 1.3.3. зна појмове наталитета, морталитета и природног прираштаја ГЕ 1.3.4. зна да наведе основне структуре становништва (полна, старосна, расна, национална, верска, образовна, професионална)</p>	<p>ГЕ 2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва ГЕ 2.3.2. може да наведе природне и друштвене факторе који утичу на густину насељености ГЕ 2.3.3. на општегеографској и тематској карти моћи ће да покаже области на Земљи у који- ма су услови за живот становништва најповољнији, а у којима су неповољни ГЕ 2.3.4. моћи ће да наведе континенте, регије и државе у којима је висок и низак природни прираштај</p>	<p>ГЕ 3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља ГЕ 3.3.2. разуме узроке и последице високог и ниског природног прираштаја ГЕ 3.3.3. уме да одреди густину насељености континената и држава света ГЕ 3.3.4. разуме потребу планирања породице (смањивање или повећавање стопе природног прираштаја) ГЕ 3.3.5. разуме појам миграције и наводи узроке и последице миграција у свету и Републици Србији ГЕ 3.3.6. разуме узроке и последице урбанизације и повезивања насеља у урбане системе (конурбације, мегалополиси)</p>
<p>Географска средина и људске делатности</p>	<p>ГЕ 1.3.1. разликује природну и географску средину и моћи ће да их опише ГЕ 1.3.1. знаће да су ваздух, вода и земљиште основни природни ресурси неопходни за живот на Земљи ГЕ 1.3.3. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране</p>	<p>ГЕ 2.3.1. зна појам регије и може да их уочи и именује на карти света, Европе и Србије ГЕ 2.3.2. може да објасни појам производње и привреде ГЕ 2.3.3. разликује привредне делатности и привредне гране ГЕ 2.3.4. разликује обновљиве и необновљиве природне ресурсе ГЕ 2.3.5. именује међународне организације у свету (ЕУ, УНИЦЕФ, УН, УНЕСКО, Црвени крст)</p>	<p>ГЕ 3.3.1. зна начине заштите и рационалног коришћења природних ресурса ГЕ 3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности ГЕ 3.3.3. разуме да је индустријализација узрок загађивања ваздуха, површинских и подземних вода и земљишта ГЕ 3.3.4. зна позитивне и негативне последице човековог деловања на животну средину</p>

Регионална географија Европе	Опште одлике Европе	<p>ГЕ 1.4.1. именује континенте на Земљи</p> <p>ГЕ 1.4.2. препознаје основне појмове о становништву</p> <p>ГЕ 1.4.3. зна порекло назива Европе, величину Европе и њено простирање</p> <p>ГЕ 1.4.4. уме на географској карти света да одреди географски положај Европе</p> <p>ГЕ 1.4.5. уме на географској карти света да одреди водене и копнене границе европског континента</p>	<p>ГЕ 2.4.1. разуме зашто је географски положај Европе веома повољан</p> <p>ГЕ 2.4.2. може на географској карти Европе да уочи облике разуђености њених обала и именује их (већа полуострва, острва, мора, заливи, мореузи)</p> <p>ГЕ 2.4.3. уочава на географској карти Европе најкрупније облике рељефа и именује их (веначне и громadne планине, висоравни, простране низије)</p> <p>ГЕ 2.4.4. препознаје на географској карти велике европске реке, пловне системе и језера</p> <p>ГЕ 2.4.5. зна велике групе народа у Европи и може да разврста народе Европе по тим групама</p>	<p>ГЕ 3.4.1. разликује климатске типове и наводи примере утицаја појединих типова климе на живот и рад људи</p> <p>ГЕ 3.4.2. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије</p> <p>ГЕ 3.4.3. знагеографски распоред биљних и животињских врста европског континента, њихову хоризонталну и вертикалну распрострањеност (арктичку пустињу, тундру, степу, четинарску и листопадну шуму) и њихов значај</p> <p>ГЕ 3.4.4. може да објасни природно и механичко кретање становништва Европе</p> <p>ГЕ 3.4.5. може да опише међусобну повезаност и односе држава и регија Европе</p>
	Јужна Европа	<p>ГЕ 1.4.1. именује основне регије Европе</p> <p>ГЕ 1.4.2. уме на географској карти Европе да одреди географски положај јужне Европе</p> <p>ГЕ 1.4.3. препознаје на географској карти јужне Европе основне облике рељефа</p> <p>ГЕ 1.4.4. именује хидрографске објекте на географској карти јужне Европе</p>	<p>ГЕ 2.4.1. може да наведе типове климе у јужној Европи и њихове основне одлике</p> <p>ГЕ 2.4.2. зна биљне и животињске врсте јужне Европе</p> <p>ГЕ 2.4.3. може да наведе најважнија природна богатства јужне Европе</p> <p>ГЕ 2.4.4. зна основне одлике становништва јужне Европе</p>	<p>ГЕ 3.4.1. разуме и уме да објасни сложеност географског положаја Јужне Европе</p> <p>ГЕ 3.4.2. разуме значај Средоземног мора за живот људи и њихове делатности (туризам, риболов, експлоатација соли, поморски саобраћај)</p> <p>ГЕ 3.4.3. зна државе јужне Европе и њихове одлике и специфичности</p>

Регионална географија Европе	Средња Европа	<p>ГЕ 1.4.1. именује основне регије Европе</p> <p>ГЕ 1.4.2. уме на географској карти Европе да одреди географски положај средње Европе</p> <p>ГЕ 1.4.3. препознаје на географској карти средње Европе основне облике рељефа</p> <p>ГЕ 1.4.4. именује хидрографске објекте на географској карти средње Европе</p>	<p>ГЕ 2.4.1. може да наведе типове климе у средњој Европи и њихове основне одлике</p> <p>ГЕ 2.4.2. зна биљне и животињске врсте средње Европе</p> <p>ГЕ 2.4.3. може да наведе најважнија природна богатства и привредне одлике држава средње Европе</p> <p>ГЕ 2.4.4. зна основне одлике становништва средње Европе</p>	<p>ГЕ 3.4.1. уме да објасни транзитни положај држава средње Европе</p> <p>ГЕ 3.4.2. разуме саобраћајни значај Дунава за државе кроз које протиче</p> <p>ГЕ 3.4.3. разуме значај Северног мора, Балтичког мора и Црног мора за живот људи и њихове делатности (туризам, риболов, експлоатација соли, поморски саобраћај)</p> <p>ГЕ 3.4.4. зна државе средње Европе и њихове одлике и специфичности</p>
	Западна Европа	<p>ГЕ 1.4.1. именује основне регије Европе</p> <p>ГЕ 1.4.2. уме на географској карти Европе да одреди географски положај западне Европе</p> <p>ГЕ 1.4.3. препознаје на географској карти западне Европе основне облике рељефа</p> <p>ГЕ 1.4.4. именује хидрографске објекте на географској карти западне Европе</p>	<p>ГЕ 2.4.1. може да наведе типове климе у западној Европи и њихове основне одлике</p> <p>ГЕ 2.4.2. зна биљне и животињске врсте западне Европе</p> <p>ГЕ 2.4.3. разликује национални и верски састав становништва западне Европе</p> <p>ГЕ 2.4.4. зна основне одлике становништва западне Европе</p> <p>ГЕ 2.4.5. зна државе западне Европе и њихове основне одлике</p>	<p>ГЕ 3.4.1. уме да објасни географски положај и значај западне Европе</p> <p>ГЕ 3.4.2. разуме значај Атлантског океана и Северног мора за природу и привреду држава западне Европе (риболов, експлоатација угља и нафте, поморски саобраћај)</p> <p>ГЕ 3.4.3. зна да наведе природна богатства и привредне одлике држава западне Европе</p> <p>ГЕ 3.4.4. зна специфичности држава западне Европе</p>

	Северна Европа	<p>ГЕ 1.4.1. именује основне регије Европе</p> <p>ГЕ 1.4.2. уме на географској карти Европе да одреди географски положај северне Европе</p> <p>ГЕ 1.4.3. препознаје на географској карти северне Европе основне облике рељефа</p> <p>ГЕ 1.4.4. именује хидрографске објекте на географској карти северне Европе</p>	<p>ГЕ 2.4.1. може да наведе типове климе у северној Европи, њихове основне одлике и утицај на живот и делатности људи</p> <p>ГЕ 2.4.2. зна биљне и животињске врсте северне Европе</p> <p>ГЕ 2.4.3. разликује национални и верски састав становништва северне Европе</p> <p>ГЕ 2.4.4. зна основне одлике становништва северне Европе</p> <p>ГЕ 2.4.5. зна државе северне Европе и њихове основне одлике</p>	<p>ГЕ 3.4.1. уме да објасни географски положај и значај северне Европе</p> <p>ГЕ 3.4.2. разуме значај мора за живот људи и њихове делатности (риболов, експлоатација нафте, поморски саобраћај)</p> <p>ГЕ 3.4.3. може да наведе и друга важна природна богатства северне Европе</p> <p>ГЕ 3.4.4. зна специфичности држава северне Европе</p>
--	----------------	---	--	--

Регионална географија Европе	Источна Европа	<p>ГЕ 1.4.1. именује основне регије Европе</p> <p>ГЕ 1.4.2. уме на географској карти Европе да одреди географски положај источне Европе</p> <p>ГЕ 1.4.3. препознаје на географској карти источне Европе основне облике рељефа</p> <p>ГЕ 1.4.4. именује хидрографске објекте и уочава њихов географски размештај на географској карти источне</p>	<p>ГЕ 2.4.1. може да наведе типове климе у источној Европи и њихове основне одлике</p> <p>ГЕ 2.4.2. разликује географске појмове, као што су чернозем, степа, тајга, тундра</p> <p>ГЕ 2.4.3. разликује национални и верски састав становништва источне Европе</p> <p>ГЕ 2.4.4. зна основне одлике становништва источне Европе</p> <p>ГЕ 2.4.5. зна државе источне Европе и њихове основне одлике</p>	<p>ГЕ 3.4.1. уме да објасни географски положај и значај источне Европе</p> <p>ГЕ 3.4.2. зна специфичности држава источне Европе</p> <p>ГЕ 3.4.3. познаје и уважава различитости народа и култура Европе и значај очувања културне баштине</p> <p>ГЕ 3.4.4. уме самостално, у пару или у групи да прикупља, обрађује, анализира и презентује географске информације</p> <p>ГЕ 3.4.5. уме да повезује географска знања са знањима из</p>
------------------------------	----------------	--	---	---

ФИЗИКА 6. разред

Назив наставне теме	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1. Увод			
2. Кретање	<p>Ученик препознаје врсту кретања на основу примера. (праволинијско и криволинијско)</p> <p>Ученик препознаје врсте кретања на основу примера (равномерно и неравномерно, не мора да зна разлику између тренутне и средње брзине, али треба да зна да је брзина стална код рав.кретања).</p> <p>Ученик уме у тексту да препозна величине које описују равномерно кретање, користи образац $v=s/t$ и може да израчуна једну величину ако су познате друге две. Није обавезно да зна претварање мерних јединица.</p> <p>1.4.4. Ученик препознаје да је основна јединица за брзину m/s али да се користи и km/h.</p>	<p>2.2.2. Зна да механичко кретање представља промену положаја неког тела у односу на референтно тело. Разликује путању тела од пређеног пута. Зна да је брзина пређени пут у јединици времена.</p>	<p>3.4.1. Ученик уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице SI - система. Пример: претвара km/h у m/s и обрнуто.</p>
3. Сила	<p>Ученик уме да препозна гравитациону силу у једноставним ситуацијама. Ученик такође зна да је у одсуству подлоге гравитациона сила узрок падања тела. Ученик зна да кад тело клиза по подлози на њега делује сила трења, која се супроставља кретању и да ће га зауставити кад на њега не делују друге силе.</p> <p>Ученик зна да стални магнети имају два пола N и S и да тела могу бити позитивно или негативно наелектрисана. Ученик препознаје када је узајамно деловање између два тела привлачно односно одбојно и да је то деловање највеће у случају кад су магнети односно наелектрисана тела најближе.</p>	<p>Ученик уме да препознаје еластичну силу у системима у којима постоји еластична опруга, препознаје правац и смер еластичне силе. Ученик кроз задатке проверава постојање еластичне силе која се уравнотежава са силом деформације.</p> <p>Ученик зна да је гравитациона сила увек привлачна и да зависи од масе тела, зна да је сила теже гравитациона сила; зна да одреди правац и смер еластичне силе код истегнуте односно сабијене опруге.</p>	

<p>4. Мерење</p>	<p>Ученик користи уређај за мерење (метарска трака, мензура, вага, штоперица, амперметар и волтметар) зна да одреди вредност најмањег подеока на мерној скали и чита вредност измерене физ. величине, и запише измерену бројну вредност са одговарајућом јединицом мере.</p> <p>Ученик препознаје основна и најједноставнија мерила и инструменте за мерење неких основних физичких величина. Пример: Ученик препознаје да је вага уређај за мерење масе, хронометар за мерење времена, термометар за мерење температуре.... Препознавање се састоји у томе да ученик бира одговоре из понуђеног скупа мерила и уређаја.</p> <p>Ученик зна да препозна основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време као и оне мерне јединице које се најчешће користе.</p> <p>Ученик зна основна правила за исправно мерење: зна да вага мора бити у хоризонталном положају кад на њој нема терета и тегова и зна под којим углом треба да гледа скалу.</p> <p>Ученик зна да мери дужину, масу, запремину и време (користи лењир, мерну траку, вагу, мензуру и штоперицу) приликом извођења лабораторијских вежби</p>	<p>2.4.1 Ученик уме да користе важније изведене јединице Si система и зна њихове ознаке. (за силу, притисак, густину...)</p> <p>2.4.2. Ученик зна да је литар исто што и дециметар кубни и да су то јединице којима се мери запремина, претвара литре у метре кубне и обрнуто, тоне у килограме.</p> <p>Ученик зна да користи префиксе мили и кило и уме да претвара јединице. Пример: Зна да претвори километре у метре и обрнуто као и милиметре у метре и обрнуто.</p> <p>Ученик зна када мерење понављамо више пута када се у истим условима могу добити различити резултати.</p>	<p>3.4.1. Ученик уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице Si система. (изведене јединице које садрже величине које нису изражене у декадном бројном систему).</p> <p>3.4.3. Ученик зна шта је грешка мерења, ученик зна да се тачност мерења повећава са смањењем вредности најмањег подеока на инструменту, зна да уколико понављена мерења дају различите резултате средња вредност тих резултата представља коначни резултат мерења.</p>
<p>5. Маса и густина</p>	<p>1.4.3. Ученик зна да користи основне јединице за масу и густину као и оне које се најчешће користе.</p> <p>Ученик зна основна правила мерења, зна да вага мора бити у равнотежи када на њој нема терета и тегова.</p> <p>Ученик зна да измери масу помоћу дигиталне ваге а не мора да зна да користи теразије.</p>	<p>2.1.1. Ученик уме да препозна инерцију као узрок пјава при промени брзине тела.</p> <p>2.1.5. Ученик разуме и примењује појам густине, зна да је густина воде 1000 kg/m^3.</p>	

<p>6. Притисак</p>	<p>1.1.3. Ученик разуме принцип спојених судова (ученик зна да се течност пење до истог нивоа без обзира на облик суда ученик на примерима нивоа воде у реци и речним каналима може да предвиди који ће ниво достићи вода када буде у стању равнотеже. Ученик уме да препозна уређаје за мерење притиска. (барометар, манометар) Ученик уме да користи основне јединице за притисак, препознаје да је основна јединица паскал али да се у свакодневном животу користи и милибар.</p>	<p>2.1.6. Ученик да зна да хидростатички притисак зависи од висине стуба течности, зна да процени у понуђеној ситуацији на којој дубини ће бити већи или мањи притисак. 2.4.1. Ученик уме да користи важније изведене јединице S_i система за притисак. 2.4.3. Ученик уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу. (Пример: kPa, MPa у Pa).</p>	<p>Ученик зна шта је притисак чврстих тела и од чега зависи, зна да притисак чврстих тела зависи од нормалне компоненте тежине тела и од додирне површине тела и подлоге, закључује како се мења притисак кад се промени маса и величина додирне површине, на примеру три квадра идентичних маса одреди ко врши већи притисак. Ученик разуме и примењује концепт притиска у течностима, зна да је хидростатички притисак у течностима сразмеран производу густине и дубине на којој се притисак тражи, разуме како се притисак преноси кроз течности.</p>
---------------------------	--	--	---

<p>4. Мерење</p>	<p>Ученик користи уређај за мерење (метарска трака, мензура, вага, штоперица, амперметар и волтметар) зна да одреди вредност најмањег подеока на мерној скали и очита вредност измерене физ.величине, и запише измерену бројну вредност са одговарајућом јединицом мере.</p> <p>Ученик препознаје основна и најједноставнија мерила и инструменте за мерење неких основних физичких величина. Пример: Ученик препознаје да је вага уређај за мерење масе, хронометар за мерење времена, термометар за мерење температуре.... Препознавање се састоји у томе да ученик бира одговоре из понуђеног скупа мерила и уређаја.</p> <p>Ученик зна да препозна основне јединице за дужину, масу, запремину, температуру и време као и оне мерне јединице које се најчешће користе.</p> <p>Ученик зна основна правила за исправно мерење: зна да вага мора бити у хоризонталном положају кад на њој нема терета и тегова и зна под којим углом треба да гледа скалу.</p> <p>Ученик зна да мери дужину, масу, запремину и време (користи лењир, мерну траку, вагу, мензуру и штоперицу) приликом извођења лабораторијских вежби</p>	<p>2.4.1 Ученик уме да користе важније изведене јединице Si система и зна њихове ознаке. (за силу, притисак, густину...)</p> <p>2.4.2. Ученик зна да је литар исто што и дециметар кубни и да су то јединице којима се мери запремина, претвара литре у метре кубне и обрнуто, тоне у килограме.</p> <p>Ученик зна да користи префиксе мили и кило и уме да претвара јединице. Пример: Зна да претвори километре у метре и обрнуто као и милиметре у метре и обрнуто.</p> <p>Ученик зна када мерење понављамо више пута када се у истим условима могу добити различити резултати.</p>	<p>3.4.1. Ученик уме да претвара јединице изведених физичких величина у одговарајуће јединице Si система.(изведене јединице које садрже величине које нису изражене у декадном бројном систему).</p> <p>3.4.3. Ученик зна шта је грешка мерења, ученик зна да се тачност мерења повећава са смањењем вредности најмањег подеока на инструменту, зна да уколико понављена мерења дају различите резултате средња вредност тих резултата представља коначни резултат мерења.</p>
<p>5. Маса и густина</p>	<p>1.4.3. Ученик зна да користи основне јединице за масу и густину као и оне које се најчешће користе.</p> <p>Ученик зна основна правила мерења, зна да вага мора бити у равнотежи када на њој нема терета и тегова.</p> <p>Ученик зна да измери масу помоћу дигиталне ваге а не мора да зна да користи терације.</p>	<p>2.1.1. Ученик уме да препозна инерцију као узрок пјава при промени брзине тела.</p> <p>2.1.5. Ученик разуме и примењује појам густине, зна да је густина воде 1000 kg/m^3.</p>	

<p>6. Притисак</p>	<p>1.1.3. Ученик разуме принцип спојених судова (ученик зна да се течност пење до истог нивоа без обзира на облик суда ученик на примерима нивоа воде у реци и речним каналима може да предвиди који ће ниво достићи вода када буде у стању равнотеже. Ученик уме да препозна уређаје за мерење притиска. (барометар, манометар) Ученик уме да користи основне јединице за притисак, препознаје да је основна јединица паскал али да се у свакодневном животу користи и милибар.</p>	<p>2.1.6. Ученик да зна да хидростатички притисак зависи од висине стуба течности, зна да процени у понуђеној ситуацији на којој дубини ће бити већи или мањи притисак. 2.4.1. Ученик уме да користи важније изведене јединице Si система за притисак. 2.4.3. Ученик уме да користи префиксе и претвара бројне вредности физичких величина из једне јединице у другу. (Пример: kPa, MPa у Pa).</p>	<p>Ученик зна шта је притисак чврстих тела и од чега зависи, зна да притисак чврстих тела зависи од нормалне компоненте тежине тела и од додирне површине тела и подлоге, закључује како се мења притисак кад се промени маса и величина додирне површине, на примеру три квадра идентичних маса одреди ко врши већи притисак. Ученик разуме и примењује концепт притиска у течностима, зна да је хидростатички притисак у течностима сразмеран производу густине и дубине на којој се притисак тражи, разуме како се притисак преноси кроз течности.</p>
---------------------------	---	---	---

Образовни стандарди који се односе на компетенције које се стичу током изучавања предмета физика у основном образовању су ФИ. 1.7.1, 1.7.2, 2.6.1, 2.6.2, 2.6.3, 2.7.1, 2.7.2, 2.7.3, 3.7.1, 3.7.2. Ови стандарди су из области *Експеримент* и *Математичке основе физике* и налазе се у свакој наставној теми јер нису везани за специфичан садржај него за компетенције које се развијају стално.

1.7.1 Ученик поседује мануелне способности потребне за рад у лабораторији.

1.7.2 Ученик уме да се придржава основних правила понашања у лабораторији.

Ученик разуме и примењује основне математичке формулације односа и законитости у физици, нпр. директну и обрнуту пропорционалност.

Ученик уме да препозна векторске величине.

Ученик уме да користи и интерпретира табеларни и графички приказ зависности физичких величина.

Ученик уме табеларно и графички да прикаже резултате посматрања и мерења.

Ученик уме да врши једноставна уопштавања и систематизацију резултата.

Ученик уме да реализује експеримент по упутству.

Ученик уме да донесе релевантан закључак на основу резултата мерења.

МАТЕМАТИКА 6. РАЗРЕД - ИСХОДИ ПО НИВОИМА ЗНАЊА

месец	Наст. тема	Основни 80%	Средњи 50%	Напредни 25%
септембар- октобар	ЦЕЛИ БРОЈЕВИ	<ul style="list-style-type: none"> -препознаје различите врсте бројева, чита их и пише (природне, целе) -упоређује по величини бројеве истог записа (уз слику када је потребно) -изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа (уз слику ако је потребно) -користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама -решава линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану 	<ul style="list-style-type: none"> -разуме упоређивање по величини бројева у различитим облицима -одређује супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја -рачуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа -разуме и објашњава примену бројева и бројевних израза у једноставнијим реалним ситуацијама -разуме и користи једначине и неједначине у једноставним текстуалним задацима 	<ul style="list-style-type: none"> -одређује вредност сложеног бројевног израза -оперише са појмом дељивости у проблемским ситуацијама - разуме и објашњава примену бројева и бројевних израза у реалним ситуацијама -саставља и решава једначине и неједначине са једном непознатом -користи једначине и неједначине решавајући и сложеније текстуалне задатке

Октобар - децембар	Троугао	<ul style="list-style-type: none"> -влада појмом троугао, препознаје његове моделе у реалним ситуацијама и уме да га нацрта користећи прибор за геометрију -разликује основне врсте троуглова -наводи основне елементе троугла -уме да израчуна обим троугла на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку -интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања) 	<ul style="list-style-type: none"> -разуме и уме да одреди однос углова и страница у троуглу, збир углова у троуглу -разуме и користи подударност троуглова и везује је са карактеристичним својствима фигура 	<ul style="list-style-type: none"> -разуме и користи основна својства троуглова -рачуна обим и површину троугла на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка -конструира троуглове -примењује подударност троуглова, повезујући тако разна својства геометријских објеката
Децембар - март	Рационални бројеви	<ul style="list-style-type: none"> -препознаје различите врсте бројева, чита их и пише (природне, целе, рационалне) -упоређује по величини бројеве истог записа (уз слику када је потребно) -изврши једну основну рачунску операцију са бројевима истог записа (уз слику ако је потребно) -користи целе бројеве и једноставне изразе са њима помажући се визуелним представама -решава линеарне једначине у којима се непозната појављује само у једном члану 	<ul style="list-style-type: none"> -разуме упоређивање по величини бројева у различитим облицима -одређује супротан број, реципрочну вредност и апсолутну вредност броја -рачуна вредност једноставнијег израза са више рачунских операција различитог приоритета, укључујући ослобађање од заграда, са бројевима истог записа -разуме и објашњава примену бројева и бројевних израза у једноставнијим реалним ситуацијама -разуме и користи једначине и неједначине у једноставним текстуалним задацима 	<ul style="list-style-type: none"> -одређује вредност сложеног бројевног израза -оперише са појмом дељивости у проблемским ситуацијама -разуме и објашњава примену бројева и бројевних израза у реалним ситуацијама -саставља и решава једначине и неједначине са једном непознатом -користи једначине и неједначине решавајући и сложеније текстуалне задатке

<p>Март - мај</p>	<p>Четвороугао</p>	<p>-влада појмом четвороугао, препознаје његове моделе у реалним ситуацијама и уме да га нацрта користећи прибор за геометрију -наводи основне елементе четвороугла -уме да израчуна обим четвороугла (квадрата и правоугаоника) на основу елемената који непосредно фигуришу у датом задатку -интуитивно схвата појам подударних фигура (кретањем до поклапања)</p>	<p>-разуме и уме да одреди збир углова у четвороуглу -разуме и користи подударност и везује је са карактеристичним својствима фигура</p>	<p>-разуме и користи основна својства четвороугла, паралелограма и трапеца -рачуна обим четвороуглова на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка -конструише четвороуглове</p>
<p>Мај - јун</p>	<p>Површина троугла и четвороугла</p>	<p>- уме да израчуна површину троугла и четвороугла (квадрата и правоугаоника)</p>	<p>-разуме и уме да израчуна површину троугла и четвороугла (квадрата, правоугаоника, ромба, трапеца)</p>	<p>-рачуна површине троуглова и четвороуглова на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка</p>

БИОЛОГИЈА 6. РАЗРЕД

<i>Те ма</i>	<i>Исходи на основу прописаних стандарда – по нивоима</i>	<i>Наставне јединице</i>
1	2	3
I Увод	<p>Основни ниво:</p> <p>БИ.1.1.4. уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих</p> <p>БИ.1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији живота на Земљи</p> <p>БИ.1.3.9. зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа</p> <p>Средњи ниво:</p> <p>БИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>БИ.3.1.4. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класе/реда најважнијих група</p>	<p>2) Основне разлике између биљака, гљива и животиња</p> <p>3) Разноврсност живог света и њихове основне разлике</p> <p>1) Разноврсност живог света</p>

<p style="text-align: center;">II Пражи вотиње</p>	<p>Основни ниво:</p> <p>БИ.1.1.3. препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња БИ.1.1.5. зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим одељцима се одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма БИ.1.2.4. познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси БИ.1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном БИ.1.2.6. разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање) БИ.1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околним БИ.3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност БИ.3.2.3. разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције БИ.3.2.6. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који информишу организам о стању у околини и њихову улогу у одржавању унутрашње равнотеже (улога нервног система) БИ.1.3.1. разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте БИ.1.3.2. зна основне појмове о процесима размножавања БИ.1.4.3. уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланца исхране и правце кружења најважнијих супстанци (воде, угљеника, азота) БИ.1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава</p> <p>Средњи ниво:</p> <p>БИ.2.1.2. познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме</p>	<p>4) Праживотиње – хетеротрофни протисти и амебе</p> <p>5) Амебе – животни простор, начин живота, грађа.</p> <p>6) Бичари - животни простор, начин живота, грађа, колонијалност.</p> <p>7) Бичари - животни простор, начин живота, грађа, колонијалност</p> <p>8) Трепљари - животни простор, начин живота, грађа.</p>
---	---	---

<p style="text-align: center;">II П Праживот иње</p>	<p>БИ.2.2.1. разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне ћелије и сл.)</p> <p>БИ.2.2.2. зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке: зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива, ткива са истом функцијом органе, а органи са истом функцијом системе органа</p> <p>БИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>БИ.2.2.4. разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам</p> <p>БИ.2.2.5. разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје</p> <p>БИ.2.2.6. разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање</p> <p>БИ.2.2.7. познаје термин хомеостаза и зна да објасни шта он значи</p> <p>БИ.2.2.8. зна да је неопходна координација функција у вишећелијским организмима и зна који органски системи омогућују ову интеграцију</p> <p>БИ.2.2.9. зна да нервни и ендокрини системи имају улогу у одржавању хомеостазе</p> <p>БИ.2.3.1. разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања БИ.2.3.2. разуме механизам настанка зигота</p> <p>БИ.2.4.3. уме да на разноврсним примерима одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране и најважнија својства биоценоза и популација</p> <p>БИ.2.4.4. зна да у природи постоји кружење појединих супстанци (воде, угљеника и азота)</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>БИ.3.1.3. разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима</p> <p>БИ.3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама</p> <p>БИ.3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>БИ.3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност</p> <p>БИ.3.2.3. разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције</p> <p>БИ.3.2.6. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који информишу организам о стању у околини и њихову улогу у одржавању унутрашње равнотеже (улога нервних система)</p>	<p>9) Паразитске праживотиње (дизентрична амеба, маларијски паразит, изазивач болести спавања) – начини преношења, мере превенције</p> <p>10) Упоредни преглед грађа праживотиња</p> <p>11) Живот у капи воде – посматрање слатководних праживотиња под микроскопом</p> <p>12) Праживотиње</p>
--	--	--

<p>III Царство животиња</p>	<p>Основни ниво:</p> <p>БИ.1.1.3. препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња</p> <p>БИ.1.1.5. зна да постоје просторне и временске промене код живих бића и познаје основне чињенице о томе</p> <p>БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије</p> <p>БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим одељцима се одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија</p> <p>БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма</p> <p>БИ.1.2.4. познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси</p> <p>БИ.1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном</p> <p>БИ.1.2.6. разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање)</p> <p>БИ.1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином</p> <p>БИ.1.3.1. разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте БИ.1.3.2. зна основне појмове о процесима размножавања</p>	<p>13) Свет животиња . Разноврсност животиња</p> <p>14) Сунђери</p> <p>15) Дупљари</p> <p>16) Хидре, корали, морске сасе, медузе</p> <p>17) Сунђери и дупљари-разноврсност и значај</p> <p>18) Пљоснати црви</p> <p>19) Паразитске врсте, начини преношења и мере превенције</p> <p>20) Пљоснати црви и паразитске врсте</p> <p>21) Ваљкасти црви</p> <p>22) Посматрање микроскопског препарата трихине</p> <p>23) Чланковити црви</p>
--	---	--

<p>III Царство животиња</p>	<p>БИ.1.4.3. уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланаца исхране и правце кружења најважнијих супстанци (воде, угљеника, азота)</p> <p>БИ.1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава</p> <p>БИ.1.5.2. разуме значај примене хигијенских навика у исхрани и посебно значај термичке обраде хране</p> <p>БИ.1.5.3. разуме значај одржавања хигијене кућних љубимаца, домаћих и дивљих животиња и правилног опхођења са њима</p> <p>БИ.1.5.4. разуме зашто је важно да се придржава званичних упутстава која се односе на заразне болести (епидемије и пандемије)</p> <p>БИ.1.5.5. препознаје основне знаке поремећаја функције појединих органа и основне симптоме инфекције и разликује стање у коме може сам да интервенише од стања када мора да се обрати лекару</p> <p>БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада</p> <p>Средњи ниво:</p> <p>БИ.2.1.2. познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима</p> <p>БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и</p>	<p>24) Црви</p> <p>25) Мекушци</p> <p>26) Разноврсност мекушаца</p> <p>27) Мекушци</p> <p>28) Разврставање пужева и шкољки на основу изгледа љуштуре</p> <p>29) Зглавкари ракови</p> <p>30) Пауколики зглавкари</p> <p>31) Скорпије, крпељи и стоноге</p> <p>32) Зглавкари</p> <p>33) Инсекти</p> <p>35) Израда школске збирке инсеката</p>
--	---	---

	<p>временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме</p> <p>БИ.2.2.1. разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне ћелије и сл.)</p> <p>БИ.2.2.2. зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке: зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива, ткива са истом функцијом органе, а органи са истом функцијом системе органа</p> <p>БИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>БИ.2.2.4. разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам</p> <p>БИ.2.2.5. разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје</p> <p>БИ.2.2.6. разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање</p> <p>БИ.2.2.7. познаје термин хомеостаза и зна да објасни шта он значи БИ.2.2.8. зна да је неопходна координација функција у вишећелијским организмима и зна који органски системи омогућују ову интеграцију</p> <p>БИ.2.2.9. зна да нервни и ендокрини системи имају улогу у одржавању хомеостазе</p> <p>БИ.2.3.1. разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања</p> <p>БИ.2.3.2. разуме механизам настанка зигота</p>	<p>36) Инсакти</p> <p>37)Бодљокошци</p> <p>38) Бодљокошци</p> <p>39) Упоредни преглед грађе сунђера, дупљара, црва, мекушаца, зглавкара, бодљокожаца</p> <p>40) Бескичмењаци</p> <p>41) Хордати, копљача</p> <p>42) Кичмењаци, рибе</p> <p>43)Разноврсност риба</p> <p>44)Кичмењаци и рибе</p> <p>45)Дисекција рибе</p> <p>46) Прелазак на копнени начин живота, водоземци</p> <p>47)Водоземци</p> <p>48)Гмизавци</p>
--	---	---

	<p>БИ.2.4.3. уме да на разноврсним примерима одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране и најважнија својства биоценоза и популација</p> <p>БИ.2.4.4. зна да у природи постоји кружење појединих супстанци (воде, угљеника и азота)</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>БИ.3.1.3. разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима</p> <p>БИ.3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама</p> <p>БИ.3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека</p> <p>БИ.3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност</p> <p>БИ.3.2.3. разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције</p> <p>БИ.3.2.6. зна и разуме главне морфолошке и функционалне карактеристике органа који информишу организам о стању у околини и њихову улогу у одржавању унутрашње равнотеже (улога нервног система)</p>	<p>49) Разноврсност гмизавац 50) Гмизавци 51) Птице 52) Птице, разноврсност и значај 53) Птице, разноврсност и значај 54) Прављење кућица за птице 55) Сисари 56) Сисари-разноврсност и значај 57) Сисари – разноврсност и значај 58) Упоредни преглед грађе главних група кичмењака 59) Упознавање локалне фауне 60) Хордати</p>
<p>IV Угроженост и заштита животиња</p>	<p>Основни ниво:</p> <p>БИ.1.4.6. разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад)</p> <p>БИ.1.4.7. препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (националних паркова, природних резервата)</p> <p>БИ.1.4.8. зна шта може лично предузети у заштити свог непосредног животног окружења</p> <p>Средњи ниво:</p> <p>БИ.2.4.8. разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије</p> <p>БИ.2.4.9. разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата)</p>	<p>61) Разноврсност царстава животиња и биодиверзитет. 62) Фактори угрожавања и значај заштите животиња. 63) Царство животиња, разноврсност, угрожавање и заштита</p>

		<p>64) Суживот људи и животиња и одговоран однос према животињама</p> <p>65) Изласци у природу</p> <p>66) Разноврсност царства животиња и биодиверзитет</p>
Увод у еволуцију живог света	<p>Основни ниво:</p> <p>БИ.1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији живота на Земљи</p> <p>БИ.1.3.9. зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа</p> <p>БИ.1.3.10. зна да је природно одабирање основни механизам прилагођавања организама</p> <p>Средњи ниво:</p>	<p>67) Живот на Земљи . Докази еволуције</p> <p>68) Живот на Земљи . Докази еволуције..</p> <p>69) Геолошка доба , календар живота</p>
	<p>БИ.2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма</p> <p>БИ.2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>БИ.3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције</p>	<p>70) Борба за опстанак – Чарлс Дарвин</p> <p>71) Геолошка доба , календар живота</p> <p>72) Увод у еволуцију живог света</p>